

Handreiking: Dreigende kap, wat nu?

15-3-2023 | Brabantse
Milieufederatie

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1 Informatie verzamelen.....	4
1.1 Waar staat de boom?.....	4
1.2 Wat zijn de eigenschappen van de boom?.....	4
1.3 Wat is het beleid in je gemeente?	6
1.3 Wat is de reden van de kap?	9
1.4 In welke fase zitten de plannen?	9
1.5 Ben je belanghebbende?	11
2. Actie ondernemen	13
2.1 Wat doe ik als ik geen succes heb met mijn zaak?	13
2.2 Wat doe ik als het gemeentelijk ruimtelijk beleid in de voorontwerp-fase zit?	13
2.3 Wat doe ik als het gemeentelijk ruimtelijk beleid in de ontwerp-fase zit?	13
2.4 Wat doe ik als de vergunning al is verleend?	13
2.5 Wel of geen voorlopige voorziening aanvragen?.....	14
2.6 Wat doe ik als de bezwaarperiode al voorbij is?.....	15
2.7 Wat kan ik doen als het kappen (bijna) begonnen is?	15
2.8 Hoe word een boom monumentaal?	15
3. Contact.....	16
Tip 1	16
Tip 2	16
Tip 3	16
Tip 4	16

Inleiding

In deze handreiking vind je informatie over hoe te handelen bij een dreigende kap indien de gemeente het bevoegd gezag is voor het verlenen van de vergunning. Weet je nog niet wie het bevoegd gezag is in jouw casus? Raadpleeg dan ons stroomschema op de website.

Wanneer je een dreigende kap wilt voorkomen, kun je dat op veel manieren doen. Welke manier het beste is, hangt af van veel factoren. Al deze factoren komen in dit stappenplan aan de orde.

De eerste stap is het verzamelen van informatie. Welke informatie je moet verzamelen voor een gerichte aanpak kun je lezen in het hoofdstuk *Informatie verzamelen*. Mocht je informatie nodig hebben die je bij de gemeente kunt krijgen, werk dan eerst het informatieve deel door. Bel pas aan het einde de gemeente op en stel alle vragen in een keer.

Daarna is het tijd om actie te ondernemen. In het hoofdstuk *Actie ondernemen* lichten we toe wat je allemaal kunt doen. Dit is afhankelijk van een aantal factoren, vandaar dat het verstandig is om eerst de stappen in het eerste hoofdstuk te volgen.

Veel succes met de zaak! Samen beschermen we de mooie natuur van Brabant.

1 Informatie verzamelen

Voor je gericht actie kunt ondernemen tegen kap, is het belangrijk dat je van een aantal feiten op de hoogte bent. Om alle informatie te verzamelen die je nodig heeft, moet je de volgende vragen beantwoorden:

1. Waar staat de boom?
2. Wat zijn de eigenschappen van de boom?
3. Wat is het beleid in jouw gemeente?
4. Wat is de reden van de kap?
5. In welke fase verkeren de plannen?
6. Bent je belanghebbende?

In dit hoofdstuk wordt uitgebreid toegelicht welke informatie je precies nodig hebt per vraag en waar je die kunt vinden. Wanneer je alle benodigde informatie hebt verkregen, kun je doorgaan naar het hoofdstuk *Actie ondernemen*.

1.1 Waar staat de boom?

Het is belangrijk om te weten om welke boom of bomen het precies gaat, zodat je duidelijk kunt communiceren met de gemeente en later eventueel met andere instanties.

Probeer dus zo duidelijk mogelijk te omschrijven wat de standplaats van de boom is. Bijvoorbeeld: de beuk aan de Oranjestraat, direct voor huisnummer 16.

1.2 Wat zijn de eigenschappen van de boom?

Het is van belang om de eigenschappen van de boom of bomen op een rij te hebben. Wanneer het gaat om één boom die erg jong is en veel voorkomt in Nederland, zal dit je kans om de boom te redden op een andere manier beïnvloeden dan wanneer het gaat om een of meer zeldzame monumentale bomen.

Van belang zijn de volgende eigenschappen:

- Om welke boomsoort gaat het?
- Wat is de dikte van de boom?
- Om hoeveel bomen gaat het?
- Wat is de leeftijd van de boom?
- Wat is de staat van de boom?
- Wat is de waarde/functie van de boom?

Het is niet erg wanneer je dit niet allemaal kunt achterhalen, maar probeer zoveel mogelijk

vragen te beantwoorden.

Boomsort

De boomsoort kan van belang zijn. Als het om een soort gaat die veel voorkomt is men eerder geneigd een kapvergunning af te geven dan wanneer het om een zeldzame boom gaat.

Als je zelf niet in staat bent om de boomsoort vast te stellen, kun je misschien gebruik maken van de expertise van [een lokale natuur- en milieuvereniging](#). Misschien is het mogelijk om een foto van de boom te maken. Eventueel kun je aan de bomenstichting of een plaatselijke organisatie vragen naar de foto te kijken.

Dikte/ omtrek / diameter van de boom

De dikte van de boom kun je zelf opmeten. Belangrijk is dat je de omtrek en/of diameter meet op 1.30 m. hoog.

De hoeveelheid bomen

Je kunt zelf vaststellen om hoeveel bomen het gaat. Van de grootste bomen kan het nuttig zijn om nadere informatie te verzamelen. Indien het niet om bomen gaat maar om een groengebied, is het belangrijk om een zo nauwkeurig mogelijke beschrijving te maken.

Wanneer er plannen zijn bij de gemeente voor de kap, kun je ook daar navraag doen over de hoeveelheid bomen die ze van plan zijn te kappen.

De leeftijd van de boom

De leeftijd van de boom is vaak moeilijk vast te stellen. Misschien weet je zelf – of bijvoorbeeld de buurvrouw – nog wanneer de boom is geplant. Ook is het mogelijk om een specialist te raadplegen.

De staat van de boom

Soms kun je aan een boom zien of de boom nog vitaal is of dat de boom aftakelt of ziek is. Uiterlijke verschijnselen zijn te zien aan de dichtheid van de kroon of de naaldbezetting. Ook kunnen paddenstoelen op de stam een teken zijn van zwakte. Raadpleeg wanneer nodig voor meer inzicht een deskundige.

De waarde/ functie van de boom

De waarde/functie van de boom kan een belangrijk argument zijn voor het behouden van de boom. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een natuur of ecologische functie, als er vogels in broeden, eekhoorns in nestelen of de boom of bomenrij door vleermuizen als vliegroute wordt gebruikt. Of misschien is de boom belangrijk voor de leefbaarheid of aanpassen aan het veranderende klimaat, als de boom zorgt voor schaduw en koelte in de zomer. Een boom kan ook cultuurhistorisch waardevol zijn; dat is bijvoorbeeld het geval bij oude bomen op een plein of bomen die ter gelegenheid van een feestdag of herdenking zijn geplant.

1.3 Wat is het beleid in je gemeente?

Bomen zijn op veel manieren beschermd door wetten en regels. Daarom is het belangrijk dat je goed op de hoogte bent van de verschillende wetten en regels en welke mogelijkheden die bieden.

Op het niveau van de gemeente is het belangrijk dat je op de hoogte bent van de bomenverordening, het gemeentelijk groenbeleid, het bestemmingsplan/omgevingsplan waar de boom eventueel onder valt en van de lijst van monumentale bomen in je gemeente. Op landelijk niveau heb je soms te maken met de Wet natuurbescherming: Hoofdstuk 3 Soorten en/of Hoofdstuk 4 Houtopstanden.

De bomenverordening

Iedere gemeente mag zelf bepalen hoe de bomen op haar grondgebied beschermd worden. Ze is vrij om zelf haar regels op te stellen, mits deze niet in strijd zijn met Hoofdstuk 4 Houtopstanden van de Wet natuurbescherming.

De gemeente mag in het kader van de eigen verordening alleen regels ontwerpen voor bomen buiten de bossen. De meeste gemeenten hebben daarvoor een verordening, die vaak “kap- of bomenverordening” heet. Dit is vaak een onderdeel van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Per gemeente zijn soms grote verschillen. Je kunt bij je gemeente navraag doen welke regels van toepassing zijn.

Bij gemeentelijke bescherming van bomen is een kapverbod het uitgangspunt. Voor iedere boom die men wil kappen is een kapvergunning nodig, dat geldt ook voor de gemeente zelf. Vaak is het wel zo dat een aantal bomen zijn uitgezonderd van deze vergunningsplicht. Mogelijke criteria zijn leeftijd, omtrek, soort of standplaats.

In sommige gemeenten mogen bomen zonder vergunning worden gekapt, maar wellicht zijn bomen hier weer op een andere manier beschermd.

Je kunt in de verordening ook lezen waarom – oftewel op welke gronden – de gemeente een vergunning kan weigeren. Op basis van deze zogenaamde weigeringsgronden beoordeelt de gemeente een aanvraag voor een kapvergunning.

Gemeentelijk groenbeleid

Uitgangspunten voor het totale groenbeleid in de gemeente kunnen geformuleerd zijn in een groenstructuurplan. Hierin wordt de onderlinge samenhang aangegeven van groen en bomen met de stad en het omringende landschap. Je gemeente is helaas niet verplicht om het groenbeleid in een plan op te schrijven. Het zou dus kunnen dat uw gemeente geen plan heeft waarin het groenbeleid wordt omschreven.

In de Omgevingswet, die aangekondigd is 1 januari 2024 in te gaan, zal het bomen- en groenbeleid onderdeel uitmaken van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft sturing aan het omgevingsbeleid en het omgevingsplan.

Het bomenbeleid is een onderdeel van het totale groenbeleid van de gemeente. Het

(nieuwe) bomenbeleid is doorgaans gericht op behoud, beschermen en ontwikkelen van bomen en groen in de gemeente.

In het bomen- en groenbeleid is normaliter aandacht voor:

- Het consolideren van het bomenbestand voor doelen van natuur, landschap, klimaat e.d.;
- Het herstructureren, verbeteren en versterken van (de kwaliteit van) het bomenbestand;
- Het transformeren, ontwikkelen en verbeteren van (de kwaliteit van) het bomenbestand.

Een aantal gemeenten heeft een Groene Kaart met onderliggende bomenvisie, met daarop de beschermde bomen en boomzones, waarvoor een kapverbod (met vergunningsplicht) geldt. Op sommige Groene Kaarten staat ook een “wensenkaart”, met daarop de houtopstanden die ze in de toekomst willen beschermen.

Het bomen- en groenbeleid kan concrete aanknopingspunten geven voor de bescherming of het behoud van bomen. Hoe het bomen- en groenbeleid er in jouw gemeente uit ziet, kun je navragen bij je gemeente.

Het bestemmingsplan en omgevingsplan

De inrichting van de openbare ruimte in Nederland is aan regels gebonden. In een bestemmingsplan is de bestemming van een bepaald gebied vastgelegd, oftewel: waar het gebied voor bedoeld is. Vanaf het ingaan van de nieuwe omgevingswet, wat aangekondigd is 1 januari 2024 in te gaan, moeten gemeentes in plaats van een bestemmingsplan een omgevingsplan hebben. Het kan wel zo zijn dat gemeentes nog jaren hun bestemmingsplan houden, tot ze een nieuw omgevingsplan hebben. [Hier kom je meer te weten over de nieuwe omgevingswet en wat je ermee kunt.](#)

In een omgevingsplan is de functie van een gebied vastgelegd en de voorwaarden waaronder projecten en activiteiten mogen worden uitgevoerd. Ligt dit eenmaal vast, dan mag in dat gebied niks gedaan worden die niet passen bij de bestemming.

De bestemming van een bepaald gebied is meestal ruim geformuleerd, bijvoorbeeld Bos of Natuur of Groen(element). Bestemmingsplannen kunnen ook gedetailleerd worden ingevuld. Een bijzondere boom bijvoorbeeld, kan in een bestemmingsplan zijn opgenomen als 'groeiplaats boom' of 'Landschapselement'. Een aanvraag voor een bouwvergunning wordt altijd getoetst aan het bestemmingsplan. Wil men dus bouwen op de plek van de boom, dan zal de bouwvergunning geweigerd moeten worden, omdat deze in strijd is met de 'boombestemming'. Om toch te kunnen bouwen, moet eerst het bestemmingsplan worden gewijzigd door de gemeenteraad.

Een wijziging van het bestemmingsplan en omgevingsplan is een uitgebreide procedure. Wanneer bomen op zijn genomen in een bestemmingsplan, biedt dit dus een goede beschermingsmogelijkheid voor die bomen. Zijn ze in je gemeente dus bezig met een nieuw bestemmingsplan of omgevingsplan, is het belangrijk om hierover mee te praten. In *1.4 In welke fase zitten de plannen* en het hoofdstuk *Actie ondernemen* geven we hier meer

handvaten voor.

Monumentale bomen

Sommige gemeentes zijn in het bezit van een lijst met monumentale bomen en houtopstanden waarvoor in beginsel geen kapvergunning wordt afgegeven. Alleen wanneer er sprake is van een ernstige bedreiging van de openbare veiligheid, noodtoestand of andere uitzonderlijke situaties, kan er een kapvergunning worden afgegeven.

De gemeentelijke lijst van monumentale bomen kan nationale en geregistreerde bomen bevatten, maar ook lokale en toekomstige bomen. De lijst kun je bij jouw gemeente opvragen, of inzien op het internet. [Hier kun je bijvoorbeeld de lijst van de gemeente Tilburg vinden.](#)

De Bomenstichting beheert een [register van Monumentale Bomen](#). Daarin zijn alle bomen in Nederland opgenomen die volgens de Bomenstichting van nationaal belang zijn en behouden moeten blijven. In veel gevallen gaat het om bomen met een hoge leeftijd, met een bijzondere schoonheid- of zeldzaamheidswaarde, of een beeldbepalende functie voor de omgeving.

Het register bevat op dit moment zo'n 10.000 objecten (solitaire bomen, lanen, of boomgroepen). In dit register kun je opzoeken of een boom monumentaal is of niet. Let wel op! Wanneer de boom in het register van de bomenstichting staat vermeld, maar niet in het register van de gemeente, is de gemeente niet verplicht om met de monumentale status rekening te houden. Je kunt natuurlijk wel proberen om de boom op de monumentale bomenlijst van de gemeente te krijgen.

De Wet natuurbescherming, Hoofdstuk 3 Soorten

Hoofdstuk 3 Soorten van de Wet natuurbescherming is niet specifiek gericht op het beschermen van bomen, maar kan wel bruikbaar zijn.

Wanneer de te kappen boom van belang is voor in het wild levende vogels of voor een beschermde dier- of plantensoort, mag deze niet zomaar gekapt worden. De ecologische waarde van de boom moet in de overweging meegenomen worden. Vaak mag in het broedseizoen ook niet gekapt worden. Je mag een soort immers niet verstoren of verontrusten.

Hoofdstuk 3 van De Wet natuurbescherming (Wnb) biedt soms dus mogelijkheden tot weigering van de kapvergunning of tot het vertragen van de kap. Het laatste geval is ook gunstig, want deze tijd kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor het maken van bezwaar of het bedenken van alternatieven.

De Wet natuurbescherming, Hoofdstuk 4 Houtopstanden

Bossen of vergelijkbare grotere boomgroepen zijn beschermd door Hoofdstuk 4 Houtopstanden van de Wet natuurbescherming. Deze nationale wet zorgt ervoor dat de bossen in Nederland in stand blijven en waar mogelijk uitgebreid worden.

Dit hoofdstuk beschermt niet alle grote groepen bomen. Er zijn veel uitzonderingen. De

regels hieromtrent zijn zeer complex. Je kunt hierover navraag doen bij je gemeente.

Als een eigenaar bomen wil kappen die onder Hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming vallen, is een kapmelding verplicht. Hij of zij moet de kap minstens een maand van tevoren melden bij het dagelijks bestuur van de provincie, Gedeputeerde Staten. Het kan zijn dat er een kapverbod wordt opgelegd, dan mag er niet gekapt worden.

Een kapverbod volgens Hoofdstuk 4 van de Wnb kan alleen worden opgelegd ter bewaring van 'natuur- en landschapsschoon'. Mag er wel gekapt worden, dan geldt er een herplantplicht. Binnen drie jaar na de kap moet het herplanten plaatsvinden.

1.3 Wat is de reden van de kap?

Wanneer een kapvergunning wordt aangevraagd, moet de gemeente (B&W als vergunningverlener) een belangenafweging maken. Aan de hand van deze afweging wordt besloten of de vergunning wordt verleend.

Op het moment dat je weet wat de reden voor de kap is, kun je inzicht krijgen in deze afweging en nagaan of deze zorgvuldig is gemaakt. Vaak is de opgegeven reden pas van belang wanneer je een bezwaarschrift gaat schrijven. In hoofdstuk 2, *Actie ondernemen*, komen we hier nog op terug.

Mogelijke redenen voor kap:

- Bouwplannen waarvoor bomen gekapt moeten worden;
- Ziekte van bomen;
- Onveilige situatie veroorzaakt door o.a. vallende takken;
- Wortels beschadigen bouwwerken;
- Kaprijp, de boom heeft zijn optimale houtproductie bereikt;
- Dunning, bomen staan te dicht op elkaar en belemmeren elkaars groei;
- (Sociale) veiligheid;
- Boom staat minder dan twee meter van de erfscheiding;
- Iets anders...

1.4 In welke fase zitten de plannen?

Voor je tot actie over kunt gaan, is het goed om te weten in welk stadium de plannen zijn. Is de vergunning al afgegeven, of zijn het alleen nog maar plannen?

De beste aanpak is sterk afhankelijk van de fase.

Er zijn momenten in de planvorming waarin betrekkelijk weinig gebeurt en waar je beter je kracht kunt sparen tot de momenten waarop de besluiten (bijna) worden genomen. In de fasen voordat de vergunning is verleend, kun je echter niet vroeg genoeg zijn. Met lobbyen is veel voordeel te behalen. [Hoe je dat goed aanpakt, lees je hier.](#)

Voorontwerp-fase

Deze fase is in twee delen op te delen:

Fase 1: Je wilt een boom of bos beschermen, zodat het voor de toekomst wordt veiliggesteld.

Dit kun je bijvoorbeeld doen door te proberen om de boom op te laten nemen in de gemeentelijke lijst van monumentale bomen.

Fase 2: De gemeente heeft aangegeven dat er plannen zijn om iets met een bepaald gebied te gaan doen, maar deze plannen zijn nog niet concreet.

Soms kun je als burger aangeven dat je betrokken wilt worden bij planvorming. Op die manier krijgt je dus inspraak in de toekomst van een bepaald gebied. Ook kun je toenadering zoeken tot ambtenaren en politici en hen bijvoorbeeld wijzen op een mooie boom.

Welke mogelijkheden tot actie er in deze fase allemaal zijn komt aan de orde in het hoofdstuk *Actie ondernemen*.

Ontwerp-fase

Wanneer (omgevings)plannen verder worden uitgewerkt, gebeurt dit door een commissie. Je kunt inspraak krijgen door bijvoorbeeld in te spreken op een commissievergadering. Wanneer er in de ideeën voor de plannen sprake is van het kappen van een boom, is het belangrijk om met goed onderbouwde alternatieven te komen voor de situatie.

Je kunt ook de publiciteit zoeken om de aandacht op het mogelijke probleem te vestigen. Zorg altijd dat je goed geïnformeerd bent en geloofwaardig overkomt. Laat duidelijk je betrokkenheid bij het lot van de boom blijken.

Welke mogelijkheden tot actie er in deze fase allemaal zijn komt aan de orde in het hoofdstuk *Actie ondernemen*.

De vergunning is al verleend

Zijn de plannen al nader uitgewerkt, is het belangrijk na te gaan of en wanneer de gemeente een besluit heeft genomen.

Is het besluit gevallen, heeft de gemeente bijvoorbeeld een kapvergunning verleend, dan kun je hier schriftelijk bezwaar tegen maken. Dit moet je doen binnen 6 weken nadat het besluit is bekendgemaakt. Let op: deze zes weken gaan in zodra de vergunning is uitgereikt aan de vergunningaanvrager, niet het moment dat het besluit wordt gepubliceerd.

De procedure voor het maken van bezwaar is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Wanneer je kiest om bezwaar in te dienen is het van belang dat je de juiste argumentatie hanteert. Hoe bomen in Nederland beschermd zijn heb je kunnen lezen op de pagina over beleid.

Hoe je gebruik kunt maken van je rechten komt in het hoofdstuk *Actie ondernemen* van het stappenplan aan de orde.

Bezwaarperiode is voorbij

Wanneer alle (wettelijke) inspraak- en bezwaartermijnen verlopen zijn, dan kun je niet meer via die weg je invloed uitoefenen. Dit wil echter niet zeggen dat je niets meer kunt doen!

Je kunt alsnog nagaan hoe de besluitvorming heeft plaatsgevonden. Heb je naar aanleiding hiervan argumenten die voor het behoud van de boom spreken, dan kun je politieke partijen of gemeenteraadsleden benaderen. Ook kun je de publiciteit zoeken bij een plaatselijke krant of radiostation.

In deze fase van de plannen zul je meer energie in het redden van de boom moeten steken. Het zou echter niet de eerste keer zijn dat 'definitieve' plannen gewijzigd worden na een helder tegengeluid!

Welke mogelijkheden tot actie er in deze fase allemaal zijn komt aan de orde in het hoofdstuk *Actie ondernemen*.

Er wordt al (bijna) gekapt

In deze fase is onmiddellijke actie vereist. Wanneer je al in een andere fase bent begonnen met het opkomen voor de boom, geef dan niet de moed op! Soms komen uit onverwachte hoek nog oplossingen voor uw probleem.

Uiteindelijk is er nog de mogelijkheid om de boom te verplanten. Dit is echter een noodmaatregel die alleen gebruikt mag worden als alle andere alternatieven zijn onderzocht en niet haalbaar blijken.

Zelfs als je de boom niet kunt redden, zijn je inspanningen niet voor niets geweest. Wellicht is een herplant ter compensatie van de gekapte boom haalbaar. Belangrijk is ook, dat je de boom onder de aandacht heeft gebracht en op de politieke agenda hebt gezet. De boom is wellicht veel in de publiciteit geweest en mensen hebben misschien meer interesse voor bomen gekregen.

Waarschijnlijk zal de gemeente de volgende keer voorzichtiger zijn om 'zomaar' een boom te kappen.

Tip! Goede timing is van belang. Vlak voor een gemeenteraadsverkiezing zal de gemeente niet graag een impopulair besluit nemen.

1.5 Ben je belanghebbende?

In Nederland is het zo geregeld dat iedereen recht op inspraak en zienswijzen heeft, maar niet iedereen heeft recht op het indienen van bezwaar. Alleen als je belanghebbende bent,

kun je van dit recht gebruik maken.

In de Algemene wet bestuursrecht is geregeld welke procedure geldt: de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure met zienswijze of de reguliere bezwaarprocedure. Voor een kapvergunning geldt de reguliere procedure. Daar is de belanghebbende vraag aan de orde. Dat is anders bij bijvoorbeeld ontwerpbestemmingsplannen.

In het geval van het kappen van bomen is het zo dat je persoonlijk nadeel moet ondervinden van het kappen van de betreffende boom. Als de boom vanuit je woonhuis zichtbaar is, bijvoorbeeld, ben je belanghebbend.

Bomen moeten in de directe invloedssfeer van de bezwaarmaker staan. Een goed voorbeeld is een geplande bomenkap in een park. Als je aannemelijk kunt maken dat het park deel uitmaakt van je directe leefomgeving en je daar regelmatig komt, bevindt de boom zich in je directe invloedssfeer en ben je dus belanghebbend.

Mocht je op grond van de bovenstaande regels niet belanghebbend zijn, kun je proberen om alsnog belanghebbend te worden. Je kunt bijvoorbeeld iemand zoeken die wel belanghebbend is en samen met je op wil komen voor het behoud van de boom. Deze persoon kan je ook machtigen om namens hem of haar op te treden.

Ook kun je contact opnemen met een lokale natuur- en milieugroep en vragen of die samen met jou de belangen van de boom wil behartigen.

Niet belanghebbend, wat nu?

Benader politieke partijen, gemeenteraadsleden of wethouders. Je moet zich hier wel goed op voorbereiden en met goede argumenten komen. Hiervoor is het belangrijk om na te gaan hoe de besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Zoek de publiciteit

Neem contact op met de plaatselijke krant of omroep, organiseer publieksvriendelijke acties, zamel handtekeningen in. Kortom: wees creatief. Het belangrijkste is dat het onderwerp steeds weer onder de aandacht van de mensen wordt gebracht.

Wees creatief met het zoeken naar alternatieven

Als je goede alternatieven kunt bedenken voor de plannen, kun je dit combineren met een van de bovenstaande mogelijkheden

Boom verplanten

Als allerlaatste is er nog de mogelijkheid om de boom te verplanten

Wanneer je alle vragen hebt beantwoord, heb je alle benodigde informatie om tot actie over te gaan. In het volgende hoofdstuk, *actie ondernemen*, wordt aan de hand van de fase waarin de plannen verkeren, gestart met het bepalen wat voor jou de beste strategie is om de boom te behouden.

2. Actie ondernemen

Aan de hand van het vorige hoofdstuk heb je allerlei informatie verzameld. Aan de hand van de meest gestelde vragen, nemen we verschillende actierichtingen door.

2.1 Wat doe ik als ik geen succes heb met mijn zaak?

Mocht je geen succes hebben, dan komen de plannen zeer waarschijnlijk in de volgende fase terecht. Je kunt dan de mogelijke stappen van die betreffende fase doornemen en daarmee aan de slag gaan. [Meer tips vindt je hier](#).

Wanneer je tegen problemen aanloopt waardoor je niet verder kunt met het volgen van het plan, is er de mogelijkheid om contact te zoeken met een deskundige organisatie. Waar je terecht kunt en hoe je die instanties bereikt, leest je in het hoofdstuk *Contact zoeken*.

2.2 Wat doe ik als het gemeentelijk ruimtelijk beleid in de voorontwerp-fase zit?

Als het gaat om een voorontwerp-bestemmingsplan kan men vanaf het moment dat het voorontwerp ter inzage ligt binnen 4 of 6 weken een reactie indienen bij het college van burgemeesters en wethouders. Dit is het dagelijks bestuur van de gemeente.

De terinzagelegging betreft de zogenaamde inspraakprocedure. Niet elke gemeente hanteert een inspraakprocedure. Belangrijk bij het deelnemen aan de inspraakprocedure is om ook alternatieven te noemen.

2.3 Wat doe ik als het gemeentelijk ruimtelijk beleid in de ontwerp-fase zit?

Vanaf het moment van de terinzagelegging van een ontwerpbestemmingsplan kan men gedurende 6 weken een reactie, oftewel een zienswijze, indienen bij de gemeenteraad. Het gaat hier om de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure (UOV).

Bij aanvragen om een kapvergunning kan meestal formeel geen zienswijze worden ingediend. Toch is het niet onverstandig om een reactie op de aanvraag in te dienen bij het college van burgemeester en wethouders.

In tegenstelling tot bij een bestemmingsplan of omgevingsplan, wordt op een aanvraag om een kapvergunning geen ontwerp-vergunning opgesteld, maar direct een vergunning verleend. Hiervoor geldt de reguliere bezwaarprocedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In de volgende paragraaf leggen we uit hoe dit werkt.

2.4 Wat doe ik als de vergunning al is verleend?

Je kunt bezwaar maken tegen de afgegeven kapvergunning binnen 6 weken bij het college van Burgemeesters en Wethouders. Voordat je een bezwaar in gaat dienen moet je controleren of je belanghebbend bent of niet. Meer informatie hierover vind je in het hoofdstuk *Informatie verzamelen, 1.6 Ben je belanghebbende?*.

[Hoe je een bezwaarschrift schrijft, kun je hier lezen.](#)

Daarnaast staat op [de website van de Bomenstichting](#) informatie over juridische procedures tegen verleende kapvergunningen en hoe een bezwaarschrift te schrijven.

Als de bezwaren ongegrond zijn verklaard, oftewel de gemeente wil de kapvergunning niet intrekken, kun je wanneer daar aanleiding voor is nog in beroep gaan. Dit wil zeggen dat je het besluit van de gemeente om de bezwaren ongegrond te verklaren aanvecht.

Voor beroep betaal je als particulier €184,- en als vereniging of stichting €365,- aan griffiegelden. Ben je het niet eens met de uitspraak van Rechtbank, dan kun je bij de Raad van State in hoger beroep. De griffiegelden daarvoor bedragen €302,- voor particulieren en €605,- voor verenigingen en stichtingen. We zouden wel aanraden om voor je in hoger beroep gaat juridisch advies in te winnen bij een expert en rechtsbijstand te zoeken bij een advocaat.

Als je een bezwaar indient of in hoger beroep gaat, is het belangrijk om na te gaan of je ook een verzoek tot voorlopige voorziening/schorsing in moet dienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank. Dit is nodig als de boom op korte termijn wordt gekapt. Je kunt navragen wanneer de boom wordt gekapt bij het verantwoordelijke bevoegde gezag.

Als je geen voorlopige voorziening/schorsing indient, is het mogelijk dat de boom waarvoor de kapvergunning is afgegeven wordt gekapt voordat je bezwaarschrift wordt behandeld.

2.5 Wel of geen voorlopige voorziening aanvragen?

Een voorlopige voorziening vragen kost geld (ca. €184,- voor particulieren en € 365,- voor organisaties/rechtspersonen). Het verzoek om voorlopige voorziening wordt door de Voorzieningenrechter van de Rechtbank getoetst op het spoedeisend belang van het verzoek.

Om te voorkomen dat zo'n verzoek onnodig wordt gedaan en je een hoop geld kwijt bent voor niets, geven we je hierbij een paar tips om duidelijkheid te krijgen of er wel of niet een voorlopige voorziening moet worden gevraagd.

Bij het indienen van het bezwaarschrift:

- Verzoek in het bezwaarschrift aan de gemeente om bij de vergunninghouder na te gaan of deze op korte termijn geen gebruik zal maken van de vergunning. Verzoek om een schriftelijke bevestiging hiervan;
- Bel de gemeente voor toezicht op de naleving.

Als bezwaren ongegrond zijn verklaard, maar er nog aanleiding is om in (hoger) beroep te gaan:

- Teken beroep aan tegen het besluit tot ongegegrondverklaring van het bezwaarschrift

- bij de Rechtbank;
- Verzoek ook aan gemeente om bij de vergunninghouder na te gaan of deze geen gebruik zal maken van de vergunning en verzoek om schriftelijke bevestiging hiervan;
 - Bel de gemeente voor toezicht op de naleving.

Wil de vergunninghouder wel gebruik maken van vergunning voordat beslist is op het bezwaarschrift of het beroepschrift, dan moet je een verzoek om voorlopige voorziening vragen bij de President van de Rechtbank. Dit om te voorkomen dat de boom wordt gekapt, voordat op je bezwaar of beroep is beslist.

Belangrijk! Je kunt alleen een verzoek om voorlopige voorziening vragen als je al bezwaar of beroep hebt ingediend. Stuur je bezwaarschrift of beroepschrift mee, tegelijk met het verzoek om voorlopige voorziening aan de Rechtbank.

2.6 Wat doe ik als de bezwaarperiode al voorbij is?

Je kunt dan geen formele stappen meer ondernemen. Het loont wel vaak de moeite om te lobbyen bij de gemeente of om de pers in te schakelen.

2.7 Wat kan ik doen als het kappen (bijna) begonnen is?

Als je bezwaar hebt ingediend kun je direct vragen (bijv. per telefoon of beveiligde e-mail, speciaal voor communicatie per e-mail met de Rechtbank) om een voorlopige voorziening bij de Rechtbank (als je dat al niet direct bij het indienen van het bezwaarschrift hebt gedaan). Indien nodig met een spoedbehandeling.

Maak kenbaar aan de uitvoerders en de gemeente dat je een verzoek om voorlopige voorziening hebt gevraagd en maan de uitvoerders tot onmiddellijk stoppen van de werkzaamheden. Zie voor meer informatie *2.5 Wel of geen voorlopige voorziening aanvragen?*.

2.8 Hoe word een boom monumentaal?

Gemeente

De burgemeester en wethouders van jouw gemeente stellen de lijst met monumentale bomen vast. Je kunt waarschijnlijk zelf bomen aanmelden voor deze lijst. Houd daarbij wel rekening met de criteria die je gemeente hanteert. Deze informatie kun je bij je gemeente opvragen.

Bomenstichting

Een boom of boomgroep wordt niet zomaar opgenomen in het landelijk register van monumentale bomen. Daar zijn criteria voor opgesteld. Die criteria zijn vaak anders dan die gemeentes hebben opgesteld voor hun bomen.

Dat is niet gek. Bomen die plaatselijk heel bijzonder zijn, kunnen landelijk bijvoorbeeld helemaal niet zo bijzonder zijn. Hier vind je [de lijst met criteria](#) die de Bomenstichting heeft opgesteld voor bomen van nationaal belang.

3. Contact

Als je met een probleem zit waar je zelf niet uitkomt met deze handreiking kun je contact opnemen met een aantal instanties.

Tip 1

Voordat je contact op gaat nemen met een instantie, vragen wij je om eerst *1. Informatie verzamelen* door te lopen. Mocht je na het doorlopen van het stappenplan alsnog vragen hebben, dan kun je contact opnemen met een instantie. Het is belangrijk om de informatie die je al verzameld hebt bij de hand te houden wanneer je gaat bellen.

Tip 2

In de eerste plaats kun je contact opnemen met een plaatselijke natuur- en milieuorganisatie. De adressen van de verschillende organisaties kun je o.a. vinden op [de website van de Brabantse Milieufederatie](#) of op [de website van de Bomenstichting](#).

Tip 3

Indien het niet mogelijk is om contact op te nemen met een plaatselijke organisatie, kun je misschien terecht bij de provinciale milieufederatie (in Brabant is dat [de Brabantse Milieufederatie](#)).

Houd er rekening mee dat de provinciale milieuorganisatie je probleem toetst aan een aantal criteria. Zo moet het probleem een bepaalde omvang hebben of van provinciaal belang zijn. Ook de natuurlijke waarde moet een bepaald niveau hebben. Er is ook nog de mogelijkheid dat je via de provinciale milieufederatie in contact wordt gebracht met een plaatselijke organisatie.

Tip 4

Ook zijn er een aantal landelijke organisaties die zich bezighouden met de bescherming van bomen. De bekendste is de [Bomenstichting](#). Ook op de website [Samen voor onze leefomgeving](#) en de website van [Milieudefensie](#) kun je op zoek naar informatie.